

Energia geotermalna jako element realizacji programu wykorzystania odnawialnych źródeł energii na terenach nieprzemysłowych województwa śląskiego — uwarunkowania prawne i bariery rozwoju

Tadeusz Adamski¹

Z perspektywy dzisiejszego inwestora główną barierą rozwoju geotermii i zaplecza rekreacyjno-hotelarskiego jest bariera ekonomiczna — koszt odwiertu. Niedużych samorządów nie stać na drogie inwestycje, często przekraczające ich roczny budżet. Potrzebne jest wsparcie i zaangażowanie Skarbu Państwa oraz województwa.

Dotychczasowe doświadczenia Austrii, Słowacji i Polski w zakresie wykorzystania wód termalnych pokazują, że inwestycje geotermalne powstały, ponieważ była już w miarę udokumentowana wiedza o parametrach geologicznych lub istniał już wcześniej wykonany odwiert. Jeśli analizuje się konkretne rozwiązania, widać, że w warunkach polskich jest to podstawowa bariera do pokonania.

Zwykle w Polsce brak jest możliwości finansowania kosztów odwiertów ze środków publicznych. Powodem jest wysoki poziom ryzyka nietrafienia na zasoby o zakładanych parametrach. Mimo bardzo dobrego rozpoznania lokalnych warunków geologicznych takie ryzyko (w znaczeniu nieuzyskania zadowalających parametrów) szacuje się na 20%.

W aktualnej sytuacji można rozważyć następujące scenariusze finansowania odwiertów:

□ Wykorzystanie istniejących odwiertów położonych w pobliżu działek przeznaczonych pod realizację zamierzonych usług.

Możliwość wykorzystania istniejących odwiertów wymaga wykupienia informacji geologicznej (1–10% kosztów odwiertu). W przypadku odwiertów wykonanych w latach 70. lub 80. XX w., a takich jest większość, należy uwzględnić ewentualne koszty działań zwiększających wydajność ujęcia, które mogą wynosić kilkadziesiąt procent kosztów nowego odwiertu. W konsekwencji nie zawsze jest opłacalne wykorzystanie istniejących odwiertów, a czasem pełnią one jedynie funkcję źródła informacji geologicznej o danym obszarze.

□ Finansowanie kosztów odwiertów z wykorzystaniem środków będących w dyspozycji ministra środowiska.

Minister środowiska wykonuje statutowe zadania w zakresie rozpoznania budowy geologicznej kraju. W tym celu prowadzone są tzw. wiercenia badawcze (z wykorzysta-

niem środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej). Realizacja odwiertów badawczych nie jest obciążona ryzykiem „nietrafienia”, ponieważ w takich przypadkach celem jest zebranie obiektywnych informacji o budowie geologicznej, niekoniecznie pozytywnych pod względem możliwości uzyskania dużej wydajności ujęcia wody podziemnych. Odwierty badawcze mogą być wykorzystywane jako eksploatacyjne.

□ Finansowanie kosztów odwiertów z wykorzystaniem środków z budżetu województwa.

Województwo może wspierać rozwój usług geotermalnych, ale bez bezpośredniego zaangażowania (szczególnie finansowego) w działalność gospodarczą. Z powodu zbyt dużego ryzyka nietrafionego odwiertu możliwości finansowania inwestycji właściwie nie ma.

Województwo śląskie jednak aktywnie działa na rzecz geotermii w ramach *Programu wykorzystania odnawialnych źródeł energii na obszarach nieprzemysłowych województwa śląskiego*. Do tej pory udało się:

□ nawiązać współpracę z zainteresowanymi gminami z województwa śląskiego;

□ wykonać opracowanie: *Uwarunkowania prawno-ekonomiczne oraz założenia organizacyjne dla programu wykorzystania energii geotermalnej w wybranych obszarach województwa śląskiego*;

□ wykonać raport: *Program wykorzystania wód podziemnych, w szczególności termalnych i leczniczych, w wybranych obszarach województwa śląskiego*, który jest podstawą do opracowania koncepcji finansowania odwiertów geotermalnych.

Program wykorzystania wód... opracował Zakład Gospodarki Surowcami Mineralnymi i Energią Polskiej Akademii Nauk w Krakowie. Dokument zawiera opis warunków geologicznych, właściwości wód podziemnych i istniejących odwiertów w województwie śląskim. Określa optymalne kierunki wykorzystania dostępnych zasobów wód podziemnych, koncepcje realizacji potencjalnych przedsięwzięć oraz szacunkowe koszty eksploatacji.

Obecnie najważniejszą kwestią jest lobbowanie u głównego geologa kraju na rzecz sfinansowania odwiertów badawczych na terenie województwa. Rola samorządu województwa winna być rozpatrywana w kategoriach organizacji wspierającej. Formą wsparcia jest współdziałanie w pozyskiwaniu inwestorów przez promocję przedsięwzięć wykorzystujących wody termalne w konkretnych gminach.

¹Wydział Gospodarki, Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego, ul. Ligonía 46, 40-037 Katowice; tadamski@silesia-region.pl